

Leiden

Gemeente Leiden

Postadres Postbus 9100

2300 PC LEIDEN

Contact www.leiden.nl/contact

Website www.leiden.nl/gemeente

Verslag

Onderwerp Resultaten uit participatiewerkvormen m.b.t. thema Innovatie

Datum Gedurende informatie- en meedenkfase (juni t/m september)

Vertrekpunt innovatie uit Gebiedsagenda

De verwachting is dat innovaties op verschillende vlakken, zoals duurzaamheid, mobiliteit, gezondheid en data-gebruik, flink doorzetten. Het college wil graag toetsen of de gebiedsvisie robuust genoeg is om in te spelen op toekomstige innovaties. Ook wil het college weten welke innovaties op dit moment belangrijk zijn voor de ontwikkeling van het stationsgebied.

Waar mogelijk omarmen en stimuleren we de toepassing van innovaties in het gebied door ze op te nemen in de gebiedsvisie. En we creëren ruimte voor experimenten. Alles in nauw overleg met innovatieve stadspartners. Vertrekpunt is dat het Stationsgebied een plek wordt waar eenvoudig kan worden geëxperimenteerd en waar ondernemers en ontwikkelaars hun innovaties testen.

Diverse verzameling van opgehaalde informatie

Er zijn gesprekken en sessies georganiseerd met verschillende intern deskundigen, extern experts en vergelijkbare casuïstiek.

- Vragenlijst intern deskundigen: hoe kijken zij naar innovatie in het stationsgebied?
- Gebiedsatelier tijdelijkheid, duurzaamheid & innovatie: o.a. over verwevenheid thema's
- Presentatie van, en nagesprek met UNSense: over data-gestuurde gebiedsontwikkeling
- Interview beleidsmedewerkers gemeente Den Haag: over de rol van innovatie in het CID

De rol van innovatie in de gebiedsvisie

Voor innovatie zijn enorm veel denkrichtingen mogelijk, het is een gelaagd begrip. Op dit moment moeten we nog bepalen wat de rol van is van innovatie in de gebiedsvisie en de verdere ontwikkeling. Wat is de essentie van dit thema? Welke concrete uitspraken moeten we in een kader als de gebiedsvisie op dit thema opnemen? Een aantal conclusies en belangrijke vragen op een rij:

1. Innovatie als middel vs. innovatie als doel. In de informatiefase vroegen we Leidenaren welke agendapunten zij het meest belangrijk achtten. Innovatie kreeg de minste reacties. Daarentegen is uit de workshops en peilingen in het kader van het 'identiteitskompas' gekomen dat innovatie één van de zes kernwaarden voor het stationsgebied moet zijn. Stakeholders vinden innovatie enorm belangrijk, maar als middel om doelstellingen op andere agendapunten te realiseren (bijv. creëren groen in gebied waar ondergrond vol ligt met kabels en leidingen). Ruimte voor experimenten, pilots en innovaties dus altijd dienend aan thema's. Maar innovatie als einddoel, met positionering als innovatiedistrict, zoals in het CID en als verlengde van BSP, wordt betwist en is politiek gevoelig.
2. Datagedreven gebiedsontwikkeling staat in kinderschoenen. Op het gebied van mobiliteit speelt data al een grote rol in het stationsgebied. Op het gebied van duurzaamheid liggen veel kansen. Concrete innovatieve toepassingen liggen met name binnen deze thema's, maar op het gebied van architectuur en stedenbouw staat data-technologie in heel Nederland nog in de kinderschoenen. Meerwaarde ligt in het bij elkaar brengen en integreren van datastromen. Een geanonimiseerd data-platform, zoals in Brainport Helmond, is een mogelijke denkrichting om ook de kwesties rondom eigenaarschap en

anonimiteit te borgen. Stationsgebied zou een pilotproject kunnen zijn, waarin we data integreren, op zoek gaan naar concretisering en onderzoeken wat digitale technologie op kan leveren voor de kwaliteit van dit gebied en voor de mensen die er wonen.

3. Innovatie als uitnodiging voor het creëren van een netwerk. Het innovatieve karakter van het stationsgebied komt volgens intern deskundigen en extern experts tot zijn recht wanneer we er al in de tijdelijke situatie voor kunnen zorgen dat de gemeente, marktpartijen en innovatie Leidse stadspartners samenwerken aan de ontwikkeling van (fysieke) pilots op de verschillende thema's. NS, Universiteit Leiden, PLNT, BSP, De Duurzaamste Kilometer, TNO; de kansen op kruisbestuiving in het gebied zijn enorm. Het opzetten van een netwerk rondom innovatie (digitale technologie, duurzaamheid, mobiliteit) - bijv. door middel van opzetten [living lab](#) of in samenwerking DZKM, lijkt velen een goed initiatief.
4. Link met (tijdelijke) programmering en identiteit. Kruisbestuiving en ontmoeting staat aan de basis van een innovatief gebiedskarakter. Functiemix is volgens meeste deelnemers essentieel. In hoeverre kunnen we via de gebiedsvisie sturen op het (tijdelijke) programma? Uitspraken en randvoorwaarden m.b.t. een tijdelijkheidsstrategie lijken i.i.g. noodzakelijk voor het benutten van vrijkomende fysieke ruimte (bijv. voor living lab) en het ondersteunen van de innovatieve identiteit.
5. Belemmeringen voor de toepassing van innovaties. Naar voren is gekomen dat de belemmeringen (en kansen) voor de toepassingen van innovaties met name liggen op het gebied van regelgeving. Zo zou het huidige handboek (beheer) onvoldoende dynamisch zijn om innovatieve materialen toe te passen, maakt regelgeving over kabels en leidingen ondergronds ingrijpen lastig en zijn aanvullende eisen in aanbestedingstrajecten ingewikkeld. Hoe verleid je via gebiedsvisie en uitvragen marktpartijen tot innovatie is een belangrijke onderzoeksvraag?
6. Innovatie in planvorming. Hoe maak je ontwikkeling/plannen flexibel en houd je ruimte voor het onbekende? Met name in de context van de nieuwe omgevingsvisie en onze snel veranderende wereld zit veel mogelijke innovatie volgens experts aan de proces kant. Hoe zetten we lerend vermogen op in de organisatie, hoe maken we deze gebiedsvisie toekomstbestendig? Voorbeelden: 'keuzes uitstellen tot laatste moment' en daardoor altijd laatste versie techniek garanderen. Of nu al kiezen voor toekomstige regelgeving (bijv. nu al strengere normen o.g.v. duurzaamheid aannemen).